

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALECTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

(tel : 09/264.40.79 of 264.40.81)

Vragenlijst 99 S

DECEMBER 1998

**TOUW- en BLOKWERK van een
HOUTEN VISSERVAARTUIG**

Dialect van : (stad, dorp, gehucht, wijk),

..... (gemeente). (prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialect van moeder :

Dialect van vader :

Dialect van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialectwoordenboek.

Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialect gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialectuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialect van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

Bij voorbaat hartelijk dank.

BLOKWERK

1. Een houten cirkelvormig voorwerp dat om een spik kan draaien (zie ill.) ? Het heeft een groef waarin een touw loopt en dient om lasten op te hijsen of te laten zakken. Soms lopen er verschillende touwen in verschillende groeven naast elkaar.

Delen van het blok

2. Elk van beide houten zijkanen van een katrol, waartussen de schijven gehouden worden (zie ill.) ?
3. De houten of metalen geleider in de katrol die om een as wentelt en waarover het touw of de staaldraad loopt (zie ill.) ?
4. De as waaromheen de schijf wentelt (zie ill.) ? De as heeft meestal een vierkante kop zodat ze niet meedraait.
5. De uitgeholde gleuf in de omtrek van de schijf, waar het touw in ligt ?
6. Het houten of metalen lichaam van de katrol, zonder spil of schijf ?
7. Het in de schijf aangebrachte houten middenstuk waarin de spil draait ?
8. Een blok waarvan het houten middenstuk werd vervangen door een metalen rollager, waardoor de spil beter draait ?
9. De metalen haak in het oog om iets aan op te hangen (zie ill.) ?
10. Een oog onder aan een blok voor de bevestiging van het vaste part van een takel (zie ill.) ?

Soorten blokken

11. Een eenvoudige houten, ronde blok zonder schijven, met in het midden een opening waar een touw doorheen kan, en rondom een gleuf waar eveneens een touw in kan liggen (zie ill.) ?

12. Een blok dat in touwen gestropt zit (zie ill.) ?

13. Een blok dat met ijzer beslagen is (zie ill.) ?

14. Een blok met maar één schijf (zie ill.) ?

15. Een blok met twee schijven naast elkaar (zie ill.) ?

16. Een blok met drie schijven naast elkaar ?

17. Een langwerpige blok met één schijf en met een opening aan de ene zijde, waar men het touw in kan leggen en weer uitnemen, zonder verplicht te zijn het hele einde door het blok te scheren (zie ill.) ?

18. Een groot blok met een zware haak, bedoeld om de schacht of een arm van het anker eraan te haken (zie ill.) ?

19. Een blok waardoor de schoot vaart en waarmee het zeil strakker of losser kan worden gezet ?

20. Het blokje waarmee op Zeeuws-Vlaamse scheepstypes, de kluiver wordt bijgezet ?

21. Een blok met onderaan een vaste haak en een gebogen, uitstekend gedeelte om de schoot te beleggen (Zeeuws-Vlaanderen) ?

22. Een ring met 2 haken die aan één zijde afgeplat zijn zodat ze tegen elkaar kunnen schuiven (zie ill.) ?

TOUWWERK

23. Een kort eind (niet zeer dik) touw ?

Bv. in de zin : Geef mij daar eens een, ik moet hier iets vastbinden.

24. Een lang eind (niet zeer dik) touw ?

Bv. in de zin : Louis heeft zich bezeerd, hij is gevallen over een op het dek.

Samenstelling van touwwerk

25. Elk van de draadjes van een uitgelopen touw (zie ill.) ?

26. Een draad die bestaat uit gesponnen vezels (zie ill.) ? Met dezelfde draden wordt touw gemaakt.

27. Een touw van een enkele bundel of een reeks rechts geslagen garens (zie ill.) ? Met dezelfde bundels ineengetorste garens wordt een dikker touw gemaakt.

28. Een touw bestaande uit drie ineengetorste strengen ?

29. Een uit drie of vier strengen getorst touw, dikker dan drie cm (zie ill.) ?

30. Een los geslagen streng in het midden van een dik touw, waaromheen de andere strengen van vier- of meerstrengs touwwerk zijn geslagen (zie ill.) ? Hij voorkomt onregelmatige windingen in het touw en zorgt ervoor dat het touw beter rekt.

31. Het uiteinde van een eind touw ?

32. Het uiteinde van een eind touw, indien dit afgewerkt is met een kleine (oog)splits ?

33. Een dikke, stalen kabel gebruikt om zware lasten te verplaatsen, te hijsen of te vieren ?
Bv. in de zin : Theofiel is een stuk van zijn been afgerukt door een losgeslagen

34. Een stalen kabel die omwoeld is met touwwerk en die dus uit een combinatie bestaat van twee soorten materiaal ?

35. Vrij los geslagen, grof touwwerk van 2 of 3 kabelgarens, geteerd of ongeteerd, gebruikt voor het bekleden van staand tuig en het leggen van tijdelijke bindsels ?

36. Touwwerk dat rechts loopt ?

37. Touwwerk dat links loopt ?

38. Een dun eind touw met aan het uiteinde een zwaarder voorwerp, dat men vanop een vaartuig op de wal gooit om een meertros aan wal te halen (kan ook naar een ander vaartuig gegooit worden) ?

39. Het uiteinde van de werplijn, meestal een ineengevlochten kluwen van touwwerk, een soort sierknoop ?

Handelingen met touwwerk

40. Het uiteinde van een touw met dun touw (takelgaren) stijf omwinden tegen het uitrafelen ?

41. De omwinding met takelgaren aan het uiteinde van een touw ?

42. Een touw of stalen kabel met licht touwwerk bezetten, tegen afslijten (zie ill.) ?

43. Het in bochten leggen van touwwerk rond een spil of een bolder, afhankelijk van de manier waarop het is geslagen ?

44. Een wending, een losse bocht in een touw of een kabel ?

45. Een valse draai of slag in een touw of kabel ?

46. De beweging nodig om een kink uit een touw of een kabel te krijgen ?

47. Een korte, zware, houten of metalen pen aan de mast of op de verschansing waarop men lopend touwwerk kan vastleggen (zie ill.) ?

48. Een platte, houten balk rond de voet van de mast of langs de verschansing, voorzien van ronde gaten om de karvielnagels in te steken ?

49. Een houten of ijzeren klos op de verschansing of de mast aangebracht om lopend touwwerk aan te bevestigen (zie ill.) ? Er bestaan verschillende soorten klossen, afhankelijk van de vorm en de plaats waar hij zich bevindt (zie ook vragen 50, 51 en 52).

50. Een klamp vastgemaakt op de boeg van een vaartuig waarin de meertrossen en verhaallijnen liggen (of een inkeping in de boeg, met dezelfde vorm) ? Soms ligt er middenin een metalen rol waardoor de touwen beter geleiden (zie ill.).

51. Een hoornklamp waarin, op grote vaartuigen, een metalen rolletje wordt aangebracht om touwen of kabels beter te laten glijden ?

52. Een klamp waar het touwwerk kruisgewijs wordt opgelegd, in een achtvorm (zie ill.) ?

53. De strengen van één touw aan het uiteinde uiteen halen en ze ineen vlechten met die van een andere en zo een doorlopende verbinding tot stand brengen (zie ill.) ?

54. Een blijvende verbinding tussen 2 touwen of kabels d.m.v. het in- of dooreenvlechten van de strengen, waaruit de touwen zijn samengesteld (zie ill.) ?

55. Het tijdelijk korter maken van een touw of strop ?

56. Een kort en stevig touw dat met het ene einde aan een steunpunt verbonden is en om een kabel of ander tuig met herhaalde en stijf toegehaalde slagen gewonden wordt, om het verder uitlopen te beletten (zie ill.) ?

57. Een eind touw of een kabel d.m.v. een lier ophalen of strakker aanspannen ?

58. Het deel van een touw of kabel dat men inwint als men het (met 2 personen) opwindt ?

59. Een eind touw of een kabel d.m.v. een lier laten uitlopen of wat meer touw bijgeven ?

60. Een zwakke plaats in een touw of een ketting ?

KNOPEN, STEKEN en SPLITSSEN

Hoe noemt u de volgende knopen en steken (zie ill.) :

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79. Een eindje touw dat in een cirkel gevlochten is, dat dient om een ronde kous met een hoek van het zeil te verbinden (Zeeuws-Vlaams) (zie ill.) ?

80. Een bindsel dat verhindert dat een haak uit een oog springt (zie ill.) ?

TAKELS

81. Een werktuig waarmee men lasten verplaatst en lichte werkzaamheden uitvoert. Het bestaat uit een samenstel van één of meer “vaste”, d.w.z. aan een vast punt bevestigde, en één of meer losse of beweeglijke, aan de last verbonden blokken (zie ill.) ?

82. Het beweeglijke touw dat door een blok loopt (zie ill.) ?

83. Een touw in een blok (vast)leggen, soms d.m.v. een haak ?

84. Een touw uit een blok halen, soms d.m.v. een haak ?

85. Een takel bestaande uit een blok met één schijf en één eind touw (zie ill.) ?

86. Een takel bestaande uit één of twee blokken met in totaal 2 schijven (zie ill.) ?

87. Takelgestel bestaande uit een tweeschijfs- en een eenschijfsblok, waarbij de halende part uit het tweeschijfsblok komt (zie ill.) ?

88. Een takelgestel bestaande uit een derdehand en een éenschijfsblok (zie ill.) ?

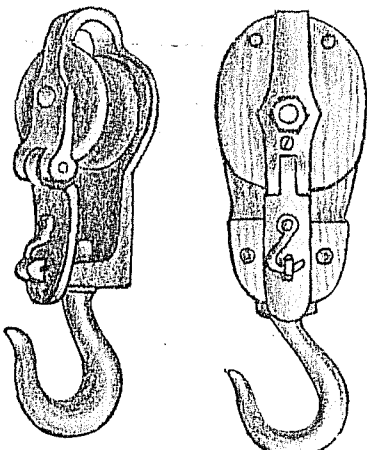
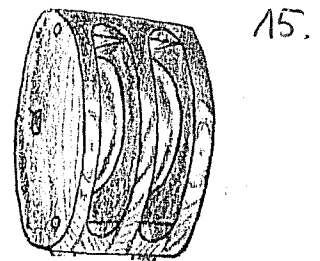
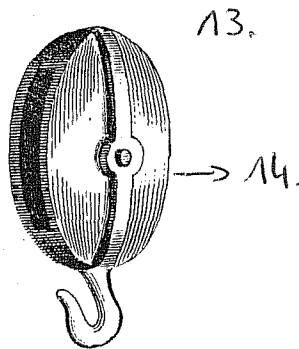
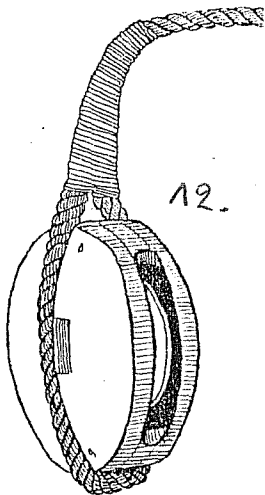
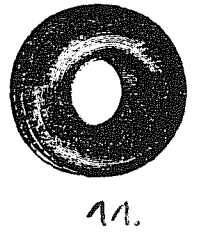
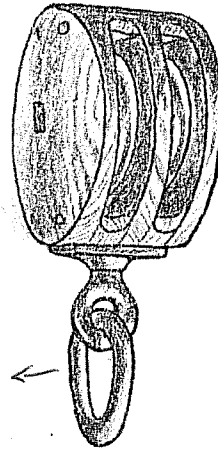
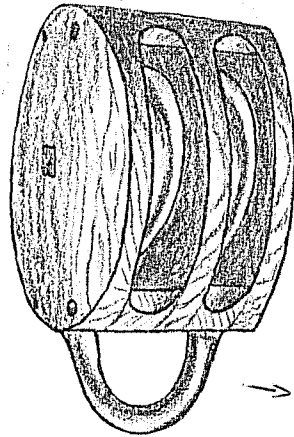
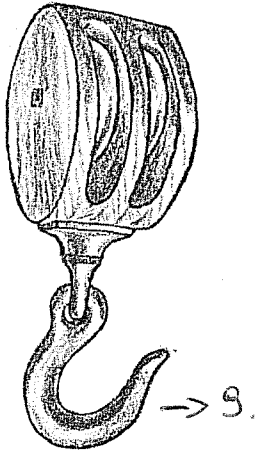
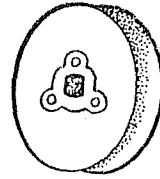
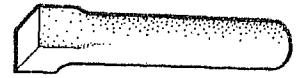
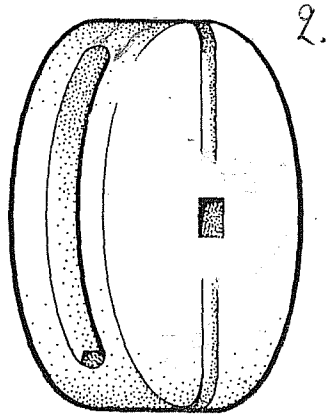
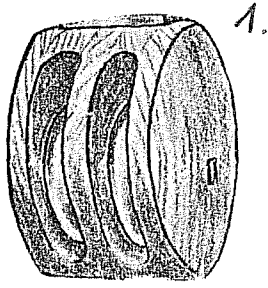
89. Een takelgestel bestaande uit 2 tweeschijfsblokken (zie ill.) ?

90. Een takelgestel bestaande uit 2 drieschijfsblokken ?

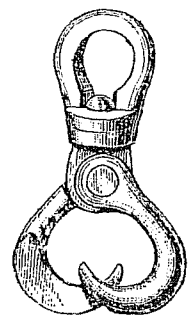
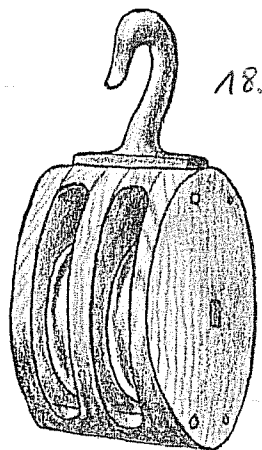
91. Hebt u nog gehoord van de volgende takels en zo ja, waarvoor dienen ze ?

a) pettetalie

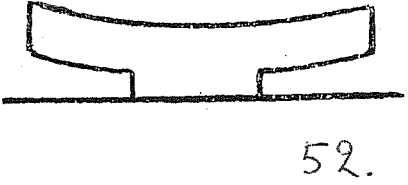
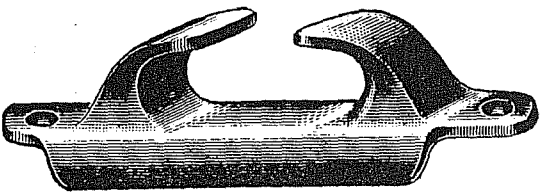
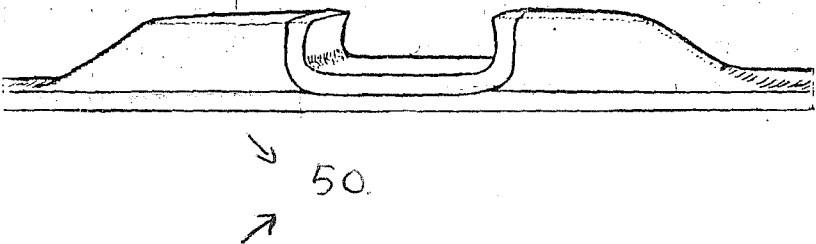
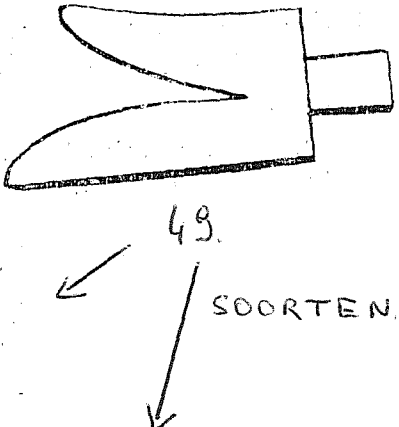
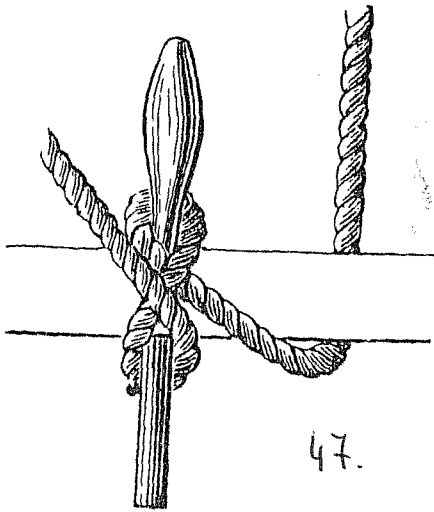
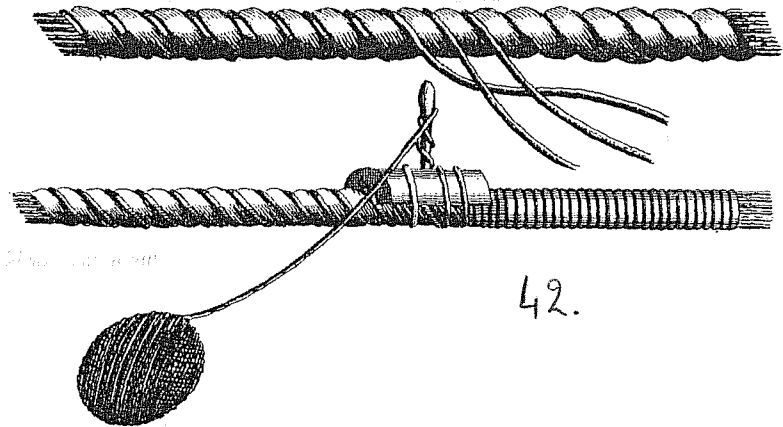
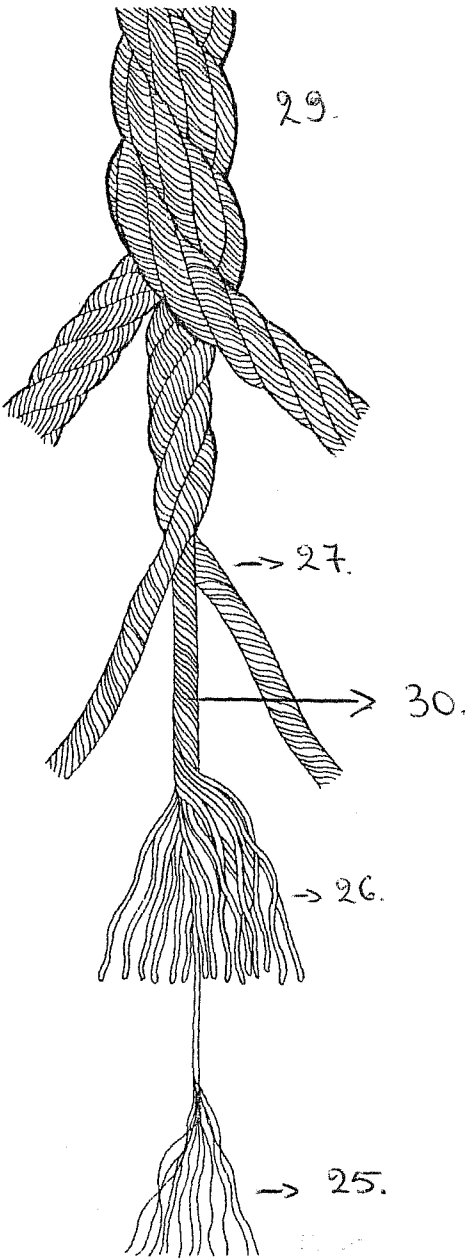
b) poeptalie

17.

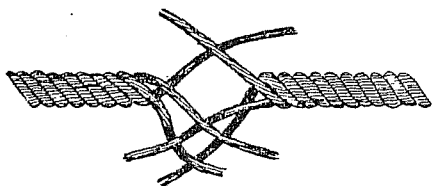

22.

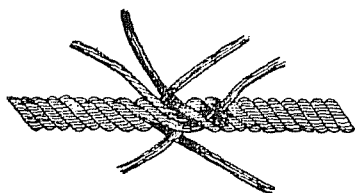

KNOPEN en STEKEN

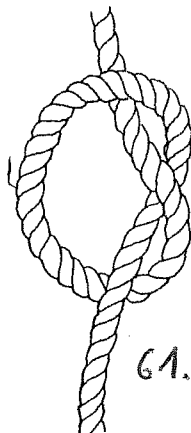
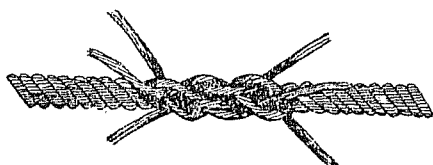
53.

56.

54.

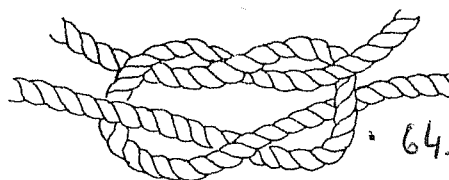
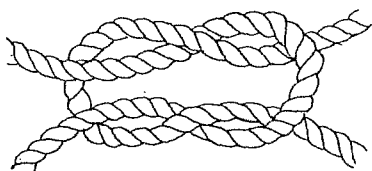

61.

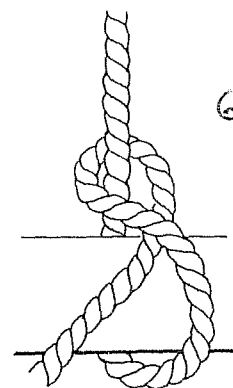

62.

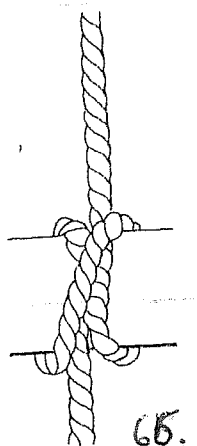
63.

64.

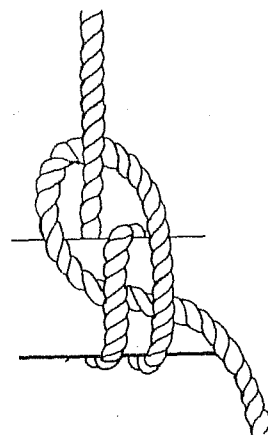
65.

66.

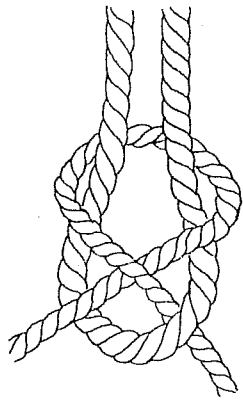

67.

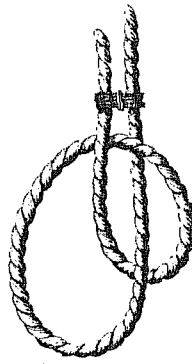

68.

69.

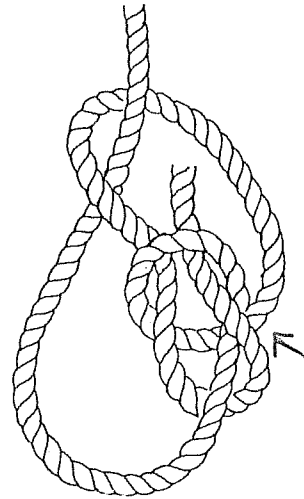
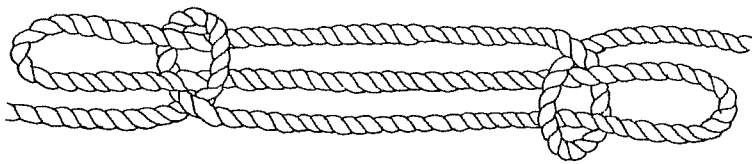

70.

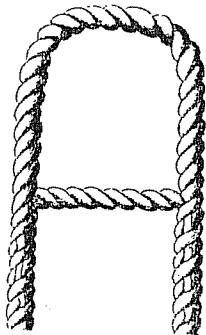
71.

72.

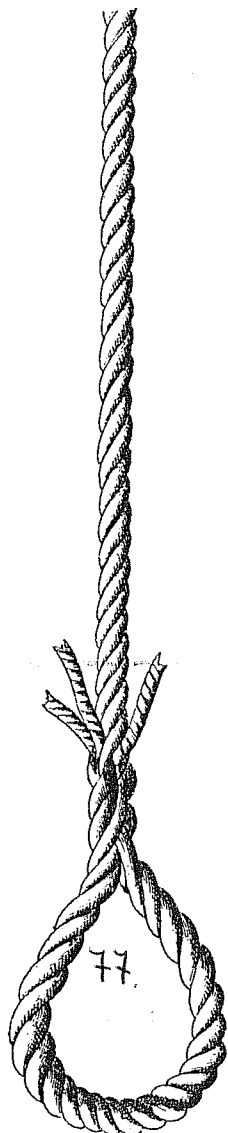

73.

75.

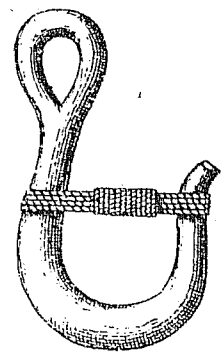
78.

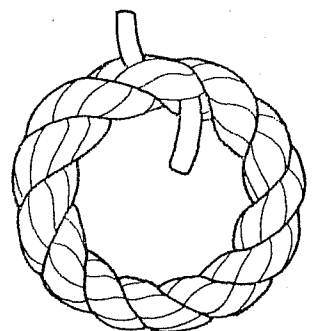
77.

76.

80.

79.